
Og nærved Staden græd han over den

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Og nærved Staden græd han over den

4

Og nærved Staden græd han over den

Og nærved Staden græd han over den

[1] Genoptrykt i "Vedersø-Jerusalem Retur" Pag 104-111

Jp 6/5 - 1934

Og nærved Staden græd han over den

Kaj Munk skildrer i sit Rejsebrev Jerusalem af i Dag.

Sognepræst Kaj Munk sender "Jyllandsposten" en Række Rejsebrev fra sin store Udenlandsrejse. Vi bringer i Dag det sekstende, hvori han skildrer sin Skuffelse over Mødet med det moderne Jerusalem.

OM JESU VIRKSOMHED ikke havde baaret andre synlige Frugter, det haandfaste Resultat er der i hvert Fald at paavise af den, at Hotelpriserne i Turistbyen Jerusalem er 1½ Gang saa høje som andre Steder. Der drog et Menneske fra Jeriko til Jerusalem, og ved Vejs Ende faldt han blandt Røvere. Det Hotel, hvor den barmhjertige Samaritan kunde faa anbragt en Pensionær for 2 Denarer, er nedlagt. Man har Indtrykket af, at et berømt Skrif-tord paa Originalstedet for dets Fremsættelse er blevet opfattet saaledes, at hvis en tager Kjortelen fra dig, har han Ret til at tage Kappen med.

Tillad mig en Smule Dokumentation: da den i alle Henseender for sine Gæster yderst omsorgsfulde Jøde, i hvis Herberg vi er holdt ind, gennem tre langstrakte Dage har aflagt fyldestgørende Bevis for, at paa Kogekunstens Omraade er Aanden redebon, men Kødet mere end skrøbeligt, driver Udhungrelsen mig til for min Dames Skyld (thi jeg har den Fordel ikke at kunne blive magrere, end jeg er) at vove mig ind paa Hotel Kong David og bestille ikke en Middag (den Luksus skal jeg vel vogte mig for), men 2 Kopper Bouillon, 2 halve Kyllinger og dertil eet Glas Ø1, hvorfor jeg slipper med at betale 21½ Kr. i kongelig dansk Mønt.

Og hvad faar man saa for sine Penge? Oplevelser, der bestyrker i Tro og beforder i Hel-ighed? Ak, selv om man som et praktisk Menneske udmærket godt i mange Aar har været klar over, at i Palæstina staar Befolkningen ikke i hvide Kjortler med Palmegrene i Hænderne og synger Dagen lang: "Halleluja, Barn Jesus!", saa er det alligevel bittert at opleve, at man har Ret. Det er ikke æstetisk oplivende at præsenteres for Hyrderne paa Marken, som romantiske Digtere og farvefraadsende Malere i Aarhundreder har foregøglet os betagende Billeder af. Det er knugende at se over hele Jahves Land Muhammeds Halvmaane knejse i sit sejrsvise Ny og hans snavsede, dovne Arabere ligge og drive paa Fortovene, rød-blaa af Foraarets Kulde. Det er enerverende paa alle hellige Mindesteder at skulle kævles med Chauffører og Omvisere og forhutlede græsk-katolske Præster i Folkenes standende Strid om 25-Øren. Men værst er det at møde de kristne Kirkers Løgnehistorier og Anmasselser: den kyniske Frimodighed, hvormed de paapeger det ukendte Aasted for hver Kristusbegivenhed - og Taktløsheden, Mangelen paa Respekt og sømmelig Tilbageholdenhed, saa de i Stedet for at drage Skoene af og være stille, maver sig frem med Kirkehuse og klingrer med Klokker og bræger med Messer og gør sig til.

*

Hvad vilde man i Jerusalem? David er ikke her, og Davidssønnen ikke heller. Det er muligt, at Statistikken kan godtgøre, at ved de sidste Aars Indvandring er Jøderne blevet Byens Flertal igen efter en Pausse paa attenhundredeogtre Aar, og at de Kristne af alle Sorter er Nr. 2 i Folketal, saa Araberne maa nøjes med Trediepladsen. Men hvad kan det hjælpe? Hvor er Templet henne? Aah, jeg kunde græde, kunde stille mig ned ved Grædemuren mellem de gamle Jøder og staa som de og dunke Hovedet mod Stenene af Sorg over, at Templet er væk - der er ikke en Flis tilbage af det, men paa dets brede, fornemme Plads, som fører lige ud til Klippers Stejlhed og saadan behersker hele Omegnen, ligger to prangende Moskeer, som man siger mig er Pragtmønstre paa muhammedansk Kunst; men jeg gider ikke se paa dem - ærlig talt.

Højt til Vejrs, hvidtaget, snavset, stejlstrædet, tør og blæsende kold modtager Byen os. Skidt vigtig forekommer den mig. En Landsby, hoven af at være Hovedstad. Hvor forandret den end kan være fra Jesu Tid - man forstaar alligevel her, at han har standset med Suk uden for den: "Hvor ofte har jeg villet forsamle dine Børn som Hønen sine Kyllinger, men I vilde ikke". Ak nej, Herre Jesus, det er ikke saadan for en Mand fra Landet at indtage en Hovedstad med Aand; Mussolinis March mod Rom havde visse ydre Garantier for at lykkes bedre end *din* March mod Jerusalem. Men ogsaa fik du Ret i din Anelse og Dom. Gang paa Gang er denne By hærget, saa næppe Sten blev ladet tilbage paa Sten. Maaske er den Smule Brokker af en Ringmur hist, hvad der er levnet fra Davids Tid - nær ved Kedrons Bæk eller rettere: pøsende Rendesten mellem Aadsler af Æsler og Hunde. Et gammelt Taarn bærer Davids Navn. Men hvad? Det gør det nye Luksushotel jo ogsaa. Hist siger et muhammedansk Museum sig at rumme hans Grav. Hvem ligger i den? Ingen? Eller en eller anden forfløjen Beduin?

Men lad os tvinge os til at være saa fromme som muligt, nu da det er Søndag i Dag. Lad os gaa til Golgata eller der, hvor de siger, Golgata var. Saa maa vi ind i de snævre, stejlt opadstigende Stræder, og her har Katolikkerne sat Jesu 14 Stationer af paa Husene, her græder han over Jerusalem, her segner han under Korset, her lægges det paa Simon af Kyrenes Skuldre, nu gaar Vejen meget brat op, vi maa være ganske nær ved Hovedpandestedet, hvor det verdenshistoriske Drama paa Provinsscenen spillede saa gribende til Ende, at selv Englene i Guds Himmel græd. *Da* - aah ja selvfølgelig - da ligger der et Monstrum af en Kirke. Her, hvor man troede, Menneskeheden i skælvende Pietet frede om en nøgen, skallet Plet Jord, hvor Eftertanke og Stilhed kunde faa Lov til at knæle sammen, her maser en Folkevrimmel ud og ind i en snavset, forfalden Kæmpekasse (med Bidrag til Kirker er Stalin jo knap saa flot, som Zaren var), bestaaende af et uhyre Rum og i det en Mængde Kapeller og Trappetrin og Smuthuller, Hundreder af Lamper i alle Glansbilledkulører og Præster i Hobetal, der ter sig, saa man bliver bange som Peer Gynt i Daarekisten og skotter efter, om Udgangen er aaben endnu.

Vi følger efter nogle Koner ned ad en skummel Trappe, kryber gennem en lav Dør og staar pludselig foran Jesu oplyste Ligkiste. Konerne falder paa Knæ og kysser, og vi maser paa for at komme ud i Anstalten igen. Disse græsk-katolske Præster er nogle gebommerli-

ge Karle. Det tætte, natmørke Haar falder i hestemankede Fletninger ned over Skuldrene, og det sorte Hav skyller fra Hage og Kinder ned over Bryst og Mave. Saa har de Stemmer som Ærkeengle. De staar og lurder rundt i Kapellerne, mens Menigheden syngende stimer udenfor; pludselig farer de frem i Døren og udstøder vilde Brøl. Endelig samler de sig til en Masseprocession, det lyner af Silke og Purpur og Guld og Kerteskin, det tordner af græske Hymner, saa sætter Toget sig i Gang rundt i Kirken; foran skrider to krumsabelbevæbnede Keruber, der under Marchen støder deres Vaaben i Kirkegulvet med taktfaste Bump, og efter følger hele den brogede Vildmandsskare, der afsluttes af en Overvildmand, som vadende frem i sit lange Skæg og overplastret med Brokade bærer massiv Guldkrone paa Hovedet og truer med et Sølvkors til højre og venstre. Skulde Gud i sin Himmel virkelig være saa teatergal, at et saadant Revynummer er ham velbehageligt paa det Sted, hvor hans Søns Blod flød? Er der ikke mere Kristendom i Steincke eller Otto Larsen end i samtlige Messer tilhobe? Farer der ikke et Sekund en utilbørlig Sympati igennem En med de Herrer Mordere i Rusland, der er kommet ind paa den Forestilling, at disse 100 Procents Mandfolk dér maa kunne gøre Gud større Glæde ved at være til Nytte i anden Virksomhed?

Forpjuskede, oprevne flygter vi ud af Vanhelligdommen, og vore Sjæle læskes ved Synet af en evangelisk Kirke. Der maa vi ind. Hellere høre en dagligklædt Præst staa og sige nogle stilfærdige Selvfølgeligheder og Menigheden derefter hjælpes med en beskeden Salmé end alt dette Markedsgøgl. Vi sætter os altsaa andægtigt til Rette. Kirken er lys, uden synderlig Udsmykning, venlig, enkel og kysk - aah, det gør godt. Menigheden bestaar af rolige Mellemandsfolk, der ser ud til med gudhengivent Sind for en Time at have givet sig Kedsommeligheden i Vold, - ogsaa godt. Nu tager Præsten Ordet. Hængende ud over Prækestolens Pult, som for Resten er en hvæsende Ørn i Sten, prenter han os indtrængende i Hu, at den kananæiske Kvinde lærer os, at Ydmyghed over for Gud giver Svaret: Dig ske, som du vil; derfor skal vi i alle Stykker underkaste os Gud, hvilket vil sige: med ubrødelig Troskab ofre alt for vort elskede tyske Fædreland og for Føreren, som Gud har oprejst for os i Nødens Time; god Kristen er god Tysker. Og saa - - - men jeg har faaet nok.

Ud! Ud! Kære Herre Jesus, du var naiv nok til paa dette Sted at sige: Fuldbragt! Ak! der staar meget tilbage.

*

Nej, Pladsen har intet at sige os. Det Golgata, der taler til vore Hjerter, er ikke længere et geografisk Sted, men et Sted i en Bog, Centret i vort nye Testamente. Derhen kan vi med Haab om Udbytte holde Pilgrimstog, og det er Gud være lovet ikke forbeholdt dem, der har Raad til Billetten, men uddelt til alle Mennesker ud over hele den vide Jord.

Det begynder at dæmre for os, at af vort Jerusalem er der ikke mere tilbage end Navnet. Og det er nok gjort med Vilje af Gud; borte er alle de hellige Steder, for at ikke Menneskene af dem skal fristes til en Tilbedelse i Udvendighed i Stedet for i Aand og Sandhed. Kun Getsemane Have, der gemmer paa Fornedrelsesmindet, Dødsangsten, Raadvildheden, Fritagelsesjammeren og Disciplenes ynkværdige Svigten, er manende levnet os.

Bare 8 km ligger Betlehem herfra. Kristenmennesket og Hedningen i os kæmper med hinanden, og som sædvanlig faar sidstnævnte Overtaget: vi gaar derud. Paa Vejen passe-

rer vi en stor Bygning med Dannebrog vajende over; jeg barer mig ikke - og se, i Gaarden staar en kraftig, bred, jydsk Bondekone. "Goddag, goddag", siger jeg. "Arabi, Arabi", svarer hun og ryster paa Hovedet. En Mand kommer til. "Goddag, goddag", forsøger jeg paany og faar et engelsk Svar. "Hvorfor vajer Danmarks Flag over Bygningen?" spørger jeg utaalmodig. "Danmark?" maaber Mandspersonen; "Danmark? Hvad er det for noget?" Hallo, min Læser, kan De huske fra Deres Skolelærdom, at den rationalistiske Forklaring paa, at Dannebrog faldt fra Himlen ned, var den, at Johannitermunke, hvis Banner just var: rødt med hvidt Kors i, deltog i Slaget i Estland, og Vinden rev en Fane fra dem hen over Hovedet paa Valdemar Sejr. Det er et Johanniterhospital, jeg er tørnet ind i, og nu trækker mig tilbage fra med mange Undskyldninger, ærgerligt indrømmende for mig selv, at han dér har ældre Ret paa det Flag dér end jeg.

Og vi fortsætter ud ad Vejen og kommer forbi den britiske Lejr og ser Skotterne spille Fodbold i deres Teaterkostume, gæve nordiske Skikkelser i Støvler og Soldaterfrakke, bare Knæ og skotsktærnet Skørt. Videre gaar vi og naar til det Sorgens Sted, hvor Jakob stedte sin elskede Rachel til Hvile. Rutebilerne brummer forbi os, Jerusalem-Betlehem, Jerusalem-Hebron. Stenet og kløftet er Landskabet, med smalle Marker ind imellem og mange Oliventræer, graaligtbladede, satte og smaa, aldrig større end, at de kan staa i en Dagligstue. Nu svinger Vejen, og spredt over to kuplede Høje, velholdt og ret anseelig, kiggende ned over frugtbare Skraaninger, løfter sig Betlehem.

Kaj Munk.